

Lieta C-206/21

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2021. gada 31. marts

Iesniedzējtiesa:

Tribunal administratif de Dijon (Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 11. marts

Prasītājs:

X

Atbildētājs:

Préfet de Saône-et-Loire

[..]

Ņemot vērā šādu tiesvedību:

[..] X, [..], lūgums tiesai:

1°) atcelt 2020. gada 23. novembra lēmumu, ar kuru Sonas un Luāras (*Saône-et-Loire*, Francija) prefekts viņam noteica pienākumu atstāt Francijas teritoriju [..]

[..]

Viņš apgalvo, ka:

– [..] **[oriģ. 2. lpp.]**

– [..];

– [..];

– [..];

- *Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile* [Ārvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodekss] L. 121-1. panta un R. 121-4. panta normas un tātad arī viņa izraidīšana no Francijas teritorijas ir pretrunā [...] Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 8. un 14. pantam, kā arī [...] Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 21. pantam, jo novērtējumā par līdzekļu pietiekamo un autonomo raksturu netiek ņemts vērā pilngadīga invalīda pabalsts;
- ar [izraidīšanas lēmumu] ir pārkāpts [...] [ECPAK] 8. pants un tajā ir pieļauta acīmredzama kļūda viņa personīgās situācijas novērtējumā.

[..]

[..] Sonas un Luāras prefekts lūdz noraidīt prasību.

Viņš it īpaši apgalvo [...], ka:

- pastāvīgais maksājums, ko izmaksā Francijas pilsoņi, kas izmitina X, ir vienīgi īres naudas atpakaļnodošana, kuru viņai pārskaita X;
- šajā nozīmē *Cour administrative d'appel de Lyon* [Lionas Administratīvā apelācijas tiesa] nolēma ar spriedumu, kas ir ieguvis galīgu spēku 2020. gada 23. jūnijā, ka īstenībā “pilngadīga invalīda pabalsts ir vienīgie X finanšu līdzekļi”;
- *Cour administrative d'appel de Paris (CAA Paris, 15 mai 2018, n°17PA00903)* [Parīzes Administratīvā apelācijas tiesa, nolēmums *CAA Paris*, 2018. gada 15. maijs, Nr. 17PA00903] nolēma, ka apgalvotā diskriminācija nav pierādīta, jo “*Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile* [Ārvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodekss] L. 121-1. pantā [ir] paredzēta iespēja ņemt vērā visa veida no iemaksām neatkarīgus sociālos pabalstus, nevis tikai pilngadīga invalīda pabalstu”.

[..] [oriģ. 3. lpp.]

Ņemot vērā:

- Līgumu par Eiropas Savienības darbību [turpmāk tekstā – “LESD”];
- [ECPAK];
- [Hartu];
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) [par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK,

75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK] [turpmāk tekstā – “Direktīva 2004/38”];

– *Code de l’entrée et du séjour des étrangers et du droit d’asile* [Ārvalstnieku ieeļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodekss];

– [..].

– [..]

[..]

- 1 1984. gada 13. februārī dzimušam Beļģijas valstspiederīgajam X, kurš Francijā ieradies 2016. gada 1. jūlijā, pirmoreiz uzturēšanās atļauja tika atteikta un pienākums atstāt teritoriju tika noteikts ar 2018. gada 14. augusta lēmumu, kuru tas neizpildīja, neraugoties uz to, ka viņa prasība atcelt tiesību aktu tika noraidīta ar 2019. gada 27. augusta nolēmumu, kas tika paturēts spēkā ar *Cour administrative d’appel de Lyon* [Lionas Administratīvā apelācijas tiesa] 2020. gada 23. jūnija spriedumu. 2019. gada 23. decembrī Sonas un Luāras prefekts atkārtoti atteicās viņam piešķirt uzturēšanās atļauju un viņam noteica pienākumu atstāt Francijas teritoriju trīsdesmit dienu termiņā, kā arī noteica valsti, uz kuru viņu varēs izraidīt, arī šo lēmumu prasītājs neizpildīja, neraugoties uz to, ka viņa prasība atcelt tiesību aktu tika noraidīta ar 2020. gada 12. novembra tiesas spriedumu. Ar šo prasības pieteikumu X lūdz atcelt 2020. gada 23. novembra lēmumu, ar kuru Sonas un Luāras prefekts viņam ir noteicis atstāt Francijas teritoriju trīsdesmit dienu termiņā, ir noteicis valsti, uz kuru viņu varēs izraidīt, kā arī ir noteicis X aizliegumu viena gada laikā atgriezties Francijā.

Lietas tiesiskie apstākļi:

- 2 Pirmkārt, ja tiek apgalvots, ka ar direktīvu [..] ir pārkāpti līgumu noteikumi, [..] Harta, Eiropas Savienības vispārējie tiesību principi, vai konvencijas [normas], kurā Savienība ir līgumslēdzēja puse, administratīvajai tiesai, ja nepastāv nopietnas grūtības, šis pamats ir jānoraida, vai arī pretējā gadījumā jāvēršas Eiropas Savienības Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši [LESD] 267. pantā paredzētajiem nosacījumiem. Tā tas ir arī gadījumā, ja tiek apgalvots, ka direktīva ir pretrunā [ECPAK], jo no [LES] 6. panta 3. punkta izriet, ka pamattiesības, kas ir garantētas [ECPAK], “ir Savienības tiesību vispār[ējo] principu pamats”. [oriģ. 4. lpp.]
- 3 Otrkārt, ja administratīvajā tiesā tiek izvirzīts pamats, ka likums, ar ko transponē direktīvu, pats esot pretrunā ar kādu no [ECPAK] garantētajām pamattiesībām, [..] kas ir nostiprinātas Savienības tiesiskajā regulējumā kā vispārējais tiesību princips, administratīvajai tiesai vispirms ir jāpārlicinās, vai ar likumu ir precīzi pārņemtas direktīvas normas. Attiecīgā gadījumā pārbaudi saistībā ar pamatu par pamattiesību pārkāpumu, kas izdarīts ar transponējošo likumu, var veikt vienīgi saistībā ar pārbaudi par pašu direktīvu, kas tika minēta iepriekš. Tas pats ir sakāms, ja tiek apgalvota likuma, ar ko transponē direktīvu, nesaderība ar

starptautisku konvenciju, kuras līgumslēdzējas puses ir Francija un Eiropas Savienība.

Par izraidīšanas lēmuma pamatotību:

- 4 Direktīvas [2004/38] viens no mērķiem ir tāds, ka *“personām, kas īsteno savas uzturēšanās tiesības, uzturēšanās sākumposmā [...] nebūtu jākļūst par pārmērīgu slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai”*. Tādēļ *“Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesības uzturēties uz laiku, kas ir ilgāks par trīs mēnešiem, būtu jāpakļauj nosacījumiem”*. Saskaņā ar Direktīvas [2004/38] 7. panta 1. punktu: *“1. Visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja: a) viņi ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas uzņēmējā dalībvalstī; vai arī b) viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī [...]”*.
- 5 Saskaņā ar *Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile* [Ārvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodeksa] L. 121-1. pantu, ar kuru precīzi transponē Direktīvas [2004/38] 7. pantu: *“Izņemot, ja Eiropas Savienības pilsonis rada draudus sabiedriskajai kārtībai [...], ikvienam Eiropas Savienības pilsonim ir tiesības uzturēties Francijā uz laiku, kas pārsniedz trīs mēnešus, ja viņš atbilst šādiem turpmāk minētajiem nosacījumiem: 1. viņš Francijā veic profesionālo darbību; 2. viņam un šī panta 4. punktā minētajiem viņa ģimenes locekļiem ir pietiekami līdzekļi, lai nekļūtu par slogu sociālās palīdzības sistēmai, kā arī veselības apdrošināšana [...]”*. Visbeidzot saskaņā ar šī paša kodeksa R. 121-4. pantu, ar ko pārņem Direktīvas [2004/38] 8. panta 4. punktu: *“[...] Ja tiek prasīti pietiekami līdzekļi, šo līdzekļu pietiekamo raksturu novērtē, ņemot vērā ieinteresētās personas personisko situāciju. Nekādā gadījumā prasītās summas apmērs nevar pārsniegt Code de l'action sociale et des familles [Sociālo un ģimenes lietu kodeksa] L. 262-2. pantā noteikto aktīvās solidaritātes ienākuma fiksēto maksājumu [...]. Slogu sociālās palīdzības sistēmai, ko var radīt L. 121-1. pantā minētais pilsonis, novērtē tostarp ņemot vērā viņam piešķirtos no iemaksām neatkarīgos sociālos pabalstus, viņa grūtību un uzturēšanās ilgumu”*.
- 6 Konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka X ir pilngadīgs invalīds ar 80 % invaliditāti, viņš uzturas Francijas teritorijā kopš 2016. gada 1. jūlija, neraugoties uz diviem atteikumiem piešķirt uzturēšanās atļauju, kas ir stājušies galīgā spēkā un kuros ir paredzēts arī nosacījums atstāt Francijas teritoriju. X nekādi nav nodarbināts Francijā un saņem no iemaksām neatkarīgu pilngadīgu invalīdu pabalstu, kura vidējais apmērs mēnesī ir EUR 531,15. Ar apstrīdēto 2020. gada 23. novembra lēmumu Sonas un Luāras prefekts noteica X atstāt Francijas teritoriju trīsdesmit dienu laikā ar pamatojumu, ka viņam nav savu paša līdzekļu un ka viņa uzturēšanās Francijas teritorijā **[orig. 5. lpp.]** ir uzskatāma par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, ņemot vērā slogu, ko viņš rada sociālās palīdzības sistēmai. Lai gan prasītājs atsauca uz finanšu atbalstu, ko sākot no 2019. gada beigām viņš saņem no kādas Francijas pilsones, prefekts apgalvo, un

tas netiek apstrīdēts, ka šī palīdzība īstenībā ir X veikto īres maksājumu atpakaļnodešana, kurus viņš veica izmantojot sociālo atbalstu, ko viņš saņēma kā pilngadīgs invalīds. Katrā ziņā, pat ja pieņemtu, ka šiem ziedojumiem ir pastāvīgs ikmēneša raksturs un atskaitot daudzkārt veiktos atpakaļmaksājumus ar bankas pārskaitījumu EUR 405,83 apmērā, no tiesu debatēm pievienotajiem pierādījumiem izriet, ka apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā aptuveni 60 % no ienākumiem, uz ko atsaucas X, un kurš turklāt nav apliecinājis, ka viņam būtu veselības apdrošināšana, tiek gūti no Francijas sociālās apdrošināšanas sistēmas, līdz ar to kopš viņa ierašanās Francijā varēja uzskatīt, ka viņam nav *“pietiekamu līdzekļu, lai nekļūtu par slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai”*.

- 7 Turklāt [ECPAK] 8. pantā [ir noteikts]: *“1. Ikvienam ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un korespondences neaizskaramību. 2. Sabiedriskās institūcijas nedrīkst traucēt nevienam baudīt šīs tiesības, izņemot gadījumos, kas paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizstāvētu valsts drošības, sabiedriskās kārtības vai valsts labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu veselību vai morāli, vai lai aizstāvētu citu tiesības un brīvības”*. Saskaņā ar [ECPAK] 14. pantu: *“Šajā Konvencijā minēto tiesību un brīvību īstenošana tiek nodrošināta bez jebkādas diskriminācijas – neatkarīgi no dzimuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģijas, politiskajiem vai citiem uzskatiem, nacionālās vai sociālās izcelsmes, saistības ar kādu nacionālo minoritāti, mantiskā stāvokļa, kārtas vai cita stāvokļa”*. Visbeidzot saskaņā ar [Hartas] 21. panta 1. punktu: *“Aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tostarp diskriminācija dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskriminācija saistībā ar piederību pie nacionālās minoritātes, diskriminācija īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ”*.
- 8 Šajā lietā X [apgalvo], ka, pirmkārt, Direktīvas [2004/38] 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu un, otrkārt, Direktīvas [2004/38] 8. panta 4. punktu, kas valsts tiesībās ir precīzi transponēti attiecīgi ar *Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile* [Ārvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodeksa] L. 121-1. panta 2. punktu un R. 121-4. pantu, nevar interpretēt, neradot diskrimināciju viņa veselības stāvokļa, invaliditātes vai mantiskā stāvokļa dēļ, kas ir aizliegta gan ar [ECPAK] 8. un 14. pantu, tos aplūkojot kopsakarā, gan ar [Hartas] 21. pantu, tādējādi, ka ar tiem ir atļauts, kā to ir interpretējis Sonas un Luāras prefekts, likt izpildīt nosacījumu par *“pietiekamiem līdzekļiem, lai nekļūtu par slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai”* tādām Eiropas Savienības pilsonim ar invaliditāti, kurš – tāpat kā X – šī iemesla dēļ saņem pilngadīga invalīda pabalstu, kas ir uzskatāms par uzņemošās dalībvalsts no iemaksām neatkarīgu sociālo pabalstu.
- 9 Šādos apstākļos un kaut arī *Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile* [Ārvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodekss] R. 121-4. pantā ir paredzēts ņemt vērā visus no iemaksām neatkarīgos sociālos pabalstus un ne tikai pilngadīga invalīda pabalstu, lai novērtētu slogu, ko rada

Eiropas Savienības pilsonis, rodas jautājums [ietverts šī nolēmuma rezolutīvajā daļā] [..] [orig. 6. lpp.] [..].

- 10 Šis jautājums ir ar izšķirošu nozīmi strīdus atrisinājumam, kas ir jāizlemj tiesai, un saistībā ar to ir radušās ievērojamas grūtības. Līdz ar to ir jāvēršas Eiropas Savienības Tiesā atbilstoši LESD 267. pantam [..].

N O L Ē M J:

1. pants:

apturēt tiesvedību [..] līdz Eiropas Savienības Tiesa pieņem nolēmumu par šādu jautājumu:

“vai ar Direktīvas 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kā arī 8. panta 4. punktu, paredzot prasību par veselības apdrošināšanu un pietiekamiem līdzekļiem, lai nekļūtu par slogu sociālās palīdzības sistēmai, ir ieviesta netieša diskriminācija, kas ir pretrunā šī nolēmuma 7. punktā minētajām tiesību normām, par sliktu personām, kas invaliditātes dēļ nevar veikt profesionālo darbību, vai arī var veikt vienīgi ierobežotas darbības, un tādējādi nonāk tādā situācijā, ka tās nespēj iegūt savā rīcībā pietiekamus līdzekļus, lai apmierinātu savas vajadzības, būtiski vai pārmērīgi neizmantojot tās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu, kur atrodas šādu personu dzīvesvieta?”.

[..] [orig. 7. lpp.] [..]